

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Peters), 6 dec. 1951

Mede voor Stikker.

Hoewel absoluut niet kunnende beoordelen welke tactiek Supomo zal kiezen, zou ik niet verwonderd zijn over een poging om de agenda niet belast te krijgen met allerlei vraagstukken, die de belangen der Nederlanders en van Nederland in bijzonder hoge mate raken. Regeling hiervan wordt hier opgehouden zo niet gesaboteerd juist in verband met de gespannen politieke verhoudingen. Bovendien dragen vele een voor ons urgent karakter.

Het niet willen medewerken aan oplossing dezer voor Nederland vitale problemen vindt zijn, zij het uiteraard niet uitgesproken, verklaring niet alleen in de omstandigheid, dat de RI in het algemeen ongaarne concessies doet, maar ook is er hefboom van gemaakt om kracht bij te zetten aan de Indonesische wens om tot besprekingen te komen. Mocht een regeling worden bereikt - zij het alleen inzake de Unie - zonder dat tevens bedoelde aangelegenheden zijn geregeld, dan behoeft men zich verder niet veel illusies te maken over posterieure regeling in Djakarta: de RI zal dan hebben wat zij wil en elke stimulans om aan onze verlangens tegemoet te komen, zal dan verder ontbreken.

Bovendien geldt het hier uitsluitend objecten, waarbij inwilliging onzer wensen in geen enkel opzicht inbreuk impliceert op soevereiniteit van Indonesië en die, wat ook belangrijk is, in geen enkel opzicht nova zijn. Meer in het algemeen kan de RI niet verlangen dat wij aan onderhandelingstafel gaan zitten uitsluitend ter bespreking van Indonesische wensen en dat Nederland slechts daartoe moet medewerken. Beweerde wens om tot een goede verhouding met Nederland te komen zal overigens niet te vervullen zijn zolang niet ook aan onze gerechtvaardigde concrete desiderata zal zijn tegemoet gekomen.

Weliswaar geldt het hier allemaal gedachten, die ook in Den Haag leven, maar ik zie mij toch verplicht erop te wijzen, dat, zolang onderhandelingen van een dergelijke draagwijdte in Den Haag worden gevoerd, niet is te verwachten succesvolle behandeling in Djakarta met lege handen: alle Nederlandse troeven zijn zolang de onderhandelingen zullen duren overgebracht naar Den Haag.

Op grond dezer overwegingen wil het mij voorkomen, dat onzerzijds als conditie voor onze medewerking voor nieuwe regeling moet worden gesteld eveneens prelabel uitgewerkte overeenstemming over het aantal onderwerpen, die vitale belangen van persoon en goed der Nederlanders in Indonesië raken. Ik noem als primair op een lijst van zodanige onderwerpen:

1. Het Indo-probleem.
2. Arrestanten
3. Ambtenaren.
4. Rechtspositie van Nederlanders in Indonesië (onder andere re-entry permits).

Blijkt dit niet mogelijk dan zullen wij naar het mij voorkomt niet mogen verwachten, dat na bereikt accoord deze aangelegenheden alsnog kunnen worden geregeld hier tijdens besprekingen in Den Haag. Dit neemt niet weg dat tijdens de onderhandelingen in Den Haag dezerzijds een - wellicht belangrijke - aanvullende politieke rol zal kunnen worden gespeeld. Mede in verband met dit aspect zou ik gaarne voortdurend en zo volledig mogelijk ingelicht blijven over de loop der onderhandelingen.